

Beredskapsplan for episoder med høy luftforurensning i Bergen

v/Per Vikse
Klimaseksjonen

Bedre byluftforum
13.april 2016

Luftkvaliteten i Bergen er vanligvis god.....

Inversjon

Generelt: Status for luftkvaliteten i Bergen

(Forhold til forurensningsforskriften)

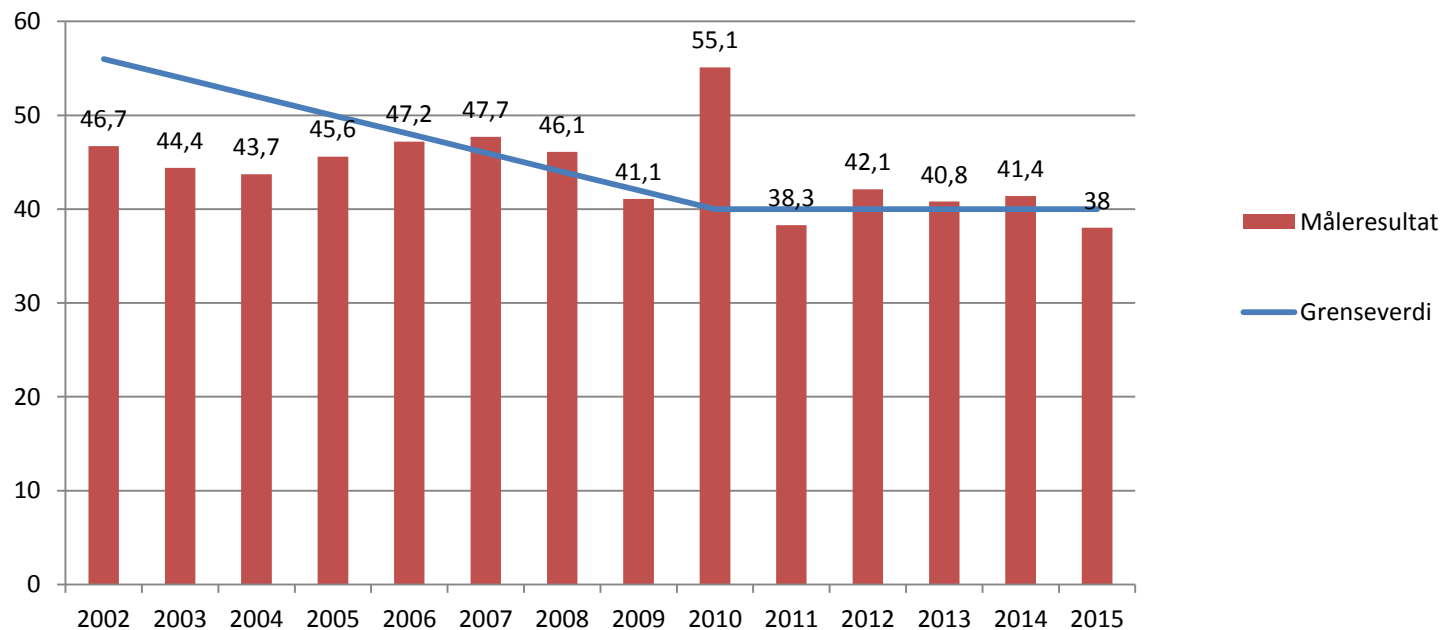
Svevestøv:

- Under kravene

Nitrogendioksid (NO₂):

- Timesverdiene NO₂ ligger under kravene
- Kravene for årsgjennomsnitt overskrides

Overskridelser årsmiddel NO₂ på Danmarks plass: Ingen i 2011 og 2015

Helsevern

- Forskning viser at negative helseeffekter i større grad er knyttet til gjennomsnittlig nivå av luftforurensning over lang tid
- Akutt-tiltak mot forurensningsepisoder antas å ha begrenset effekt på helsesituasjonen
- Tiltak for å redusere negative helseeffekter bør rettes mot langsiktige strukturelle tiltak

Strategier for bedre luftkvalitet - prioritering

1. **Byplanlegging** - Langsiktig planlegging gjennom areal-, transport- og energipolitikk
2. **Handlingsplan** for bedre luftkvalitet, summen av enkelttiltak vil føre til bedre luftkvalitet (10-punktsprogram)
3. **Strakstiltak**: Tiltak knyttet til beredskap

Eksempler på nye tiltak innført i 2016:

- Kollektivtilbudet styrket med 300 bussavganger pr dag fra 1. februar 2016
- Tidsdifferensierte bompenger innført fra 1. februar 2016
- Samkjøringsfelt (+2) i Fjøsangerveien innført fra 9. mars 2016
- Strategi for innfartsparkering utarbeidet (Fylkeskommunen)
- Fjerning av gateparkering, bla på Klosteret
- Miljødifferensierte havneavgifter innført fra 1. januar 2016
- Panteordning for utskifting av gamle vedovner videreført
- Gaterengjøring utvidet til også å gjelde Loddefjord
- Miljøkrav ved offentlig innkjøp av busser (Fylkeskommunen)

Oppsummert strakstiltak 2010

- Generell informasjon og oppfordring om å la bilen stå.
- Oppfordring til kameratkjøring dersom bil må brukes.
- Oppfordring til næringsdrivende og store arbeidsplasser om å be ansatte la bilen stå, vurdere bruk av hjemmekontor dersom det er mulig, og/eller oppfordre egne ansatte til kameratkjøring.
- Anmode Statens Vegvesen om å sørge for informasjon på lystavler ved innfartsveiene.
- Oppfordre Hordaland Fylkeskommune om å etablere direkte ekspressbusser mellom Lagunen og Bergen busstasjon.
- Oppfordre Hordaland Fylkeskommune til generell styrking av rutetilbud på belastede linjer.
- Anmode kjøpesentrene i Lagunen og Åsane om å avsette egne områder til parkeringsplasser for de som tar buss videre.
- Redusere kapasitet med 50% i Bygarasjen og i kommunalt parkeringshus i Solheimsviken.
- Begrense parkering ved Rådhuset for kommunens ansatte og oppfordre ansatte om å reise kollektivt.
- Oppfordre private grunneiere i Solheimsviken/Marineholmen om å halvere parkeringskapasiteten.
- Avtale med Bergen Politikammer vedr iverksettelse av kontroller i forhold til Trafikkreglene vedr unødvendig tomgangskjøring.
- Avtale med Bergen og Omland havnevesen vedr å få vekk de mest forurensende skip.
- Oppfordre transportører med tunge kjøretøy til å kjøre utenom Bergen sentrum.
- Anmode Statens Vegvesen og Politiet om å etablere sambruksfelt (2+) på søndre hovedinnfartsåre.
- Statens Vegvesen og Politiet er anmodet om å iverksette sambruksfelt (2+) fra vest og nord.
- Hordaland Fylkeskommune er anmodet om å etablere direkte ekspressbusser mellom Åsane og Bergen busstasjon.
- Parkeringskapasiteten i Klostergarasjen reduseres med 100 plasser.

Konklusjon:

Evaluering (TØI-2010) av strakstiltak som ble gjennomført i Bergen 2010

- Stor handlekraft i 2010, mange tiltak
- Godt samarbeid
- Men: Virkningene av tiltakene på luftkvaliteten var små
- Framtidig beredskap bør inneholde færre tiltak
- Partall- oddetallskjøring kan virke etter hensikten
- Sentrale myndigheter må åpne for partall/oddetall eller køprising som akuttiltak hjemlet i vegtrafikkloven (gjennomført)

Beredskapsplan

Tilgjengelige virkemidler

- Må iverksettes før dårlig luftkvalitet
- Informasjon, helsevarsel
- Statens vegvesen: Avtale om vasking av veibane
- Flytting av skip fra indre havn
- Datokjøring
- Beredskapstakst sammen med gratis kollektivtransport

Tiltaksmatrise: Oversikt over ulike faser for å håndtere episoder med høy luftforurensning

Fase	Utløsende faktor	Handling	Hovedansvarlig
0 Pågår kontinuerlig.	Langtidsvarsel om værforhold	Meteorologisk institutt sender daglig ut varsel til kommunen for fem dager fremover om værforhold kan føre til dårlig luftkvalitet.	Meteorologisk institutt.
1	Varsel om værforhold som kan føre til moderat forurenset luft.	Varsel sendes BOH og Statens vegvesen til informasjon og vurdering av tiltak. Varsel sendes intern beredskapsgruppe. Publikum varsles om helseeffekter.	Klimaseksjonen Seksjon informasjon
2	Varsel om værforhold som kan føre til høy luftforurensning	Varsel sendes BOH og Statens vegvesen med krav om tiltak før episoder med høy luftforurensning inntreffer. Innhenter informasjon om gjennomførte tiltak.	Klimaseksjonen
3	Varsel om værforhold som kan føre til høy luftforurensning med varighet i to dager eller mer.	Vurdere innkalling av intern beredskapsgruppe og/eller beredskapsråd for koordinering av tiltak. Datokjøring /beredskapstakst vurderes fortløpende, spesielt under varsel om lengre inversionsperioder. Løpende informasjon til media og publikum om helseeffekter og innføring av tiltak gjennom kommunes informasjonskanaler. Koordinere informasjon med BOH og Statens vegvesen.	Kommunaldirektør for klima, kultur og næring. Byrådet kan vedta datokjøring, kunnngjøres av Bergen kommune og Statens vegkontor. Byrådet og Fylkeskommunen kan vedta og kunnngjøre beredskapstakst*. Det legges opp til at Fylkeskommunen delegerer myndighet til kommunen. Seksjon informasjon
4	Varsel om svært høy luftforurensning	Varsel om at alle tilgjengelige virkemidler skal iverksettes.	Byrådet
5	Liten fare for forurenset luft.	Tiltak oppheves. Effekten av tiltakene evalueres**.	Byrådet

Beredskap - hva er nytt?

- ❖ Ved varsel av værforhold som kan føre til **moderat forurenset luft (tidligere mye forurenset luft)**:
 - Statens vegvesen og BOH pålegges vurdering av tiltak
 - Publikum varsles om helseeffekter
 - Intern beredskapsgruppe varsles
- ❖ Ved varsel av værforhold som kan føre til **høy luftforurensning (tidligere svært mye forurenset luft)**:
 - Statens vegvesen og BOH pålegges gjennomføring av tiltak
- ❖ Ved varsel av værforhold som kan føre til høy luftforurensning **i to dager eller mer (tidligere tre dager eller mer)**:
 - Datokjøring vurderes fortløpende
 - Helt nytt tiltak: Beredskapstakst sammen med gratis kollektivtransport skal erstatte datokjøring når tillatelse fra Samferdselsdepartementet foreligger

Takk for oppmerksomheten!

BERGEN KOMMUNE

www.facebook.com/klimaseksjonen